Griffier van de Staten

Geleidebrief Kaderstellend

Provincie Zeeland

Naam voorstel Nummer **16007431**	**Brief GS met gewijzigde bijlage 2 (toelichting bestemmingsreserve Sluiskiltunnel) behorend bij statenvoorstel 10e wijziging begroting provincie Zeeland 2016**		
Betreft vergadering	Commissie Bestuur 13 mei 2016		
	Provinciale Staten 3 juni 2016		
Te verzenden aan	Statenbreed via iBabs		
Verzenddatum	4 mei 2016		
Commissiegriffier	Margreeth Trimpe	0118 – 63 14 37	me.trimpe@zeeland.nl
Statenadviseur	Simon de Visser	0118 – 63 15 94	s.de.visser@zeeland.nl
Inhoudelijk ambtenaar	Roland Mijnsbergen	0118 – 63 17 76	rj.mijnsbergen@zeeland.nl
Verantwoordelijk bestuurder	J. de Bat		

Inhoudelijk	
Aanleiding	Gewijzigde bijlage 2 (toelichting bestemmingsreserve Sluiskiltunnel) bij statenvoorstel 10e wijziging begroting provincie Zeeland 2016
Bevoegdheid	PS
Wat stellen GS voor?	Vaststellen van de 10e begrotingswijziging 2016
Toelichting	Belangrijkste verandering in de gewijzigde bijlage 2 is dat op basis van de huidige aannames (inclusief toerekening variabele rente) de reserve uitkomt op € 6 miljoen in 2024 (in plaats van 15 miljoen) en € 116 miljoen in 2033 (in plaats van € 126 miljoen). NB: In de concept provincie jaarrekening 2015, in de paragraaf verbonden partijen op blz. 107 zijn de bedragen van € 15 miljoen en € 126 miljoen ook genoemd In de gewijzigde tekst wordt aangegeven dat bij het vaststellen van de aandeelhoudersstrategie besloten is het toerekenen van variabele rente te vereenvoudigen. Deze vereenvoudiging wordt vorm gegeven door de rente niet meer jaarlijks opnieuw te berekenen, maar de ramingen tot en met 2024 te handhaven. In het op 13 februari 2015 aanvaarde aangepaste statenvoorstel Aandeelhoudersstrategie NV Westerscheldetunnel (SERV-192A) is opgenomen dat het wenselijk wordt geacht te stoppen met de toerekening van de variabele rente.
Resultaat commissiebehandeling	

Provinciale Staten

Provincie Zeeland

Gedeputeerde belast met behandeling:	drs. J. de Bat	Vergadering PS:	3 juni 2016
		Nr:	SERV-056
		Agenda nr:	
		Vergadering GS:	19 april 2016
		Nr:	16006034
Onderwerp:	1e ronde budgetbewaking - 10e begrotingswijziging 2016		VOORSTEL

Aan de Provinciale Staten van Zeeland

Samenvatting:
Dit Statenvoorstel bevat de financiële mutaties en bijstellingen voortkomend uit de 1e ronde budgetbewaking 2016.

Inleiding

Om zicht te krijgen op de voortgang van de uitvoering en realisatie van de bestuurlijke opgaven voor 2016 is als onderdeel van de reguliere planning & control cyclus een 1e ronde budgetbewaking 2016 uitgevoerd. Hieruit volgt de 10e begrotingswijziging 2016.

Voor de grote projecten geldt dat wij gaan werken met afzonderlijke kwartaalrapportages op basis van het concept-handboek projectmatig werken, welke separaat aan uw Staten wordt aangeboden ter vaststelling. Conform dit handboek rapporteren wij afzonderlijk aan uw Staten over de voortgang. De eerste kwartaalrapportage 2016 wordt u separaat aangeboden. Deze rapportage maakt derhalve geen onderdeel uit van dit voorstel.

De uit deze 1e ronde budgetbewaking voortkomende mutaties en bijstellingen zijn deels budgettair neutraal en hebben deels een budgettair effect. Daar waar sprake is van overboeking naar volgende dienstjaren verloopt dit via de bestemmingsreserve meerjarige projecten. De toelichting per categorie wordt hierna gegeven.

Budgettair neutrale wijzigingen in 2016

- De lasten en baten voor het natuurproject Braakman-zuid fase 2 worden met € 150.000 verhoogd met de verwachte opbrengst van zandverkoop;
- Het natuurproject Zwaakse Weel fase 4 wordt versoberd en voor € 200.000 goedkoper uitgevoerd. Voor het project Wallen Sluis is de kostenraming bijgesteld. De meerkosten worden veroorzaakt door extra rasters vanwege het beheer en de eisen van het Waterschap. Stichting Het Zeeuwse landschap betaalt ook een deel (€ 30.000) mee. De meerkosten worden opgevangen door de versobering van de Zwaakse Weel fase 4;
- De hogere premie en de terugontvangst van gedeclareerde kosten ingevolgde de Wet Gedeeltelijke Arbeidsongeschiktheid worden structureel geactualiseerd (€ 15.000);
- De al geraamde te betalen belastingen en heffingen voor het beheer van het provinciale vastgoed worden overgezet naar de afdeling P&R (€ 271.200);
- Uit het beleidsdocument Koers 2016 van de NV Westerscheldetunnel, zoals aangeboden in de commissie Bestuur van 22 januari 2016, blijkt een positieve bijstelling van het dividend van de Westerscheldetunnel ten opzichte van de ramingen waarmee tot op heden rekening is gehouden. Daarnaast zijn de kosten van het onderhoudscontract van de Sluiskiltunnel geactualiseerd binnen de contractperiode. De effecten worden verwerkt via de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel.

statenstukken

Budgettair neutrale overheveling via de bestemmingsreserve meerjarige projecten

Via een toevoeging en onttrekking aan de bestemmingsreserve meerjarige projecten worden bedragen overgeboekt voor de volgende projecten:

- Bij de PAS/Natura2000 beheerplannen is er sprake van een vertraging in de uitvoering van de resultaatverplichtingen. De oorzaak is het ontbreken van een regeling en gezamenlijke planning met de terrein beherende organisaties. Een bedrag van € 900.000 wordt aan het einde van de PAS/N2000 uitvoeringsperiode in 2020 opnieuw geraamd;
- Het natuurproject Strijdersgatpolder schuift door naar 2017 vanwege de bestemmingsplanprocedure. Het natuurproject Molenpolder fase 2 schuift door naar 2017 vanwege prioriteitsstelling in de uitvoeringscapaciteit. Totaal voor deze 2 projecten € 450.000;
- De uitvoering van de aanleg van het fietspad Oud Vossemeer vindt naar verwachting niet meer plaats in 2016. De oorzaak is het niet kunnen verkrijgen van de benodigde eigendom van de ondergrond waarop het nieuwe fietspad aangelegd moet worden. De verwachting is dat daardoor het project niet eerder dan in 2017 gerealiseerd kan worden. De middelen ad € 1,2 miljoen schuiven door van 2016 naar 2017. Indien (vrijwillige) grondverwerving toch eerder mogelijk is, zal de uitvoering opgepakt worden en zullen benodigde middelen zo nodig weer naar voren worden gehaald;
- De planning voor het wegenproject N258, Absdale Hulst, parallelweg en rotonde is nog altijd gericht op uitvoering in 2016, maar het lijkt erop dat volledig vrijwillige grondverwerving in de periode tot de zomer niet mogelijk is, waardoor er niet kan worden aanbesteed en de uitvoering in het 4e kwartaal 2016 niet meer haalbaar is. De middelen ad € 2,13 miljoen schuiven door van 2016 naar 2017;
- Omdat het voordeliger is in de uitvoering (kostenvoordeel en slechts eenmalig overlast) wordt de uitvoering van groot onderhoud aan de N258 gekoppeld aan de uitvoering van het wegenproject N258 Absdale Hulst, parallelweg en rotonde. De middelen ad € 0,38 miljoen schuiven door van 2016 naar 2017.

Wijzigingen met een budgettair effect in 2016

- Vanaf het tweede kwartaal is er nieuwe dienstkleding voor onder meer de kantonniers en de bedienend medewerkers van de nautische centrale Vlissingen. Er is eenmalig sprake van meerkosten ad € 17.000 als gevolg van dubbele kledingpakketten en de nieuwe logo's;
- Voor de basistraining Incident Management provinciaal wegennet wordt een bedrag van € 20.000 geraamd;
- Door een hogere tariefstelling van het nieuwe uitzendcontract voor de 24 uurs seizoenbediening van de nautische centrale Vlissingen ontstaan voor € 50.000 meerkosten welke nu worden geraamd;
- Voor juridische expertise in het complexe splitsingsdossier van Delta verwachten wij voor het provinciaal aandeel een bedrag aan inhuur- en advieskosten nodig te hebben van € 250.000;
- Voor externe inhuur voor het project Perkpolder en een werkbudget voor diverse opdrachten en werkzaamheden wordt een bedrag van € 85.000 geraamd;
- Voor het gebiedsgericht project Veerse Dam is in 2009 een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met de gemeenten Veere en Noord-Beveland, Rijkswaterstaat en het Waterschap. De bestuurlijke verplichting vanuit de samenwerkingsovereenkomst is nu nog € 374.000. Door eerdere aframing (o.m. bij de boeggolfoperatie) in voorgaande jaren is binnen de bestemmingsreserve meerjarige projecten maar € 100.000 beschikbaar. Voorgesteld wordt om € 274.000 toe te voegen;
- Voor de ondersteuning van de uitbreiding van de Research & Development capaciteiten bij Dow Benelux is (mede om Biobased Economy ontwikkelingen te stimuleren) een intentie van € 250.000 afgegeven, waarvoor € 100.000 beschikbaar is. Een bedrag van € 150.000 wordt bijgeraamd;
- De stichting Klaverblad is opgehouden te bestaan. Er is in 2016 geen subsidieverstrekking voor een bedrag van € 351.900;
- Na doorrekening van de (voormalige) BDU-budgetten is er op dit moment een onderbesteding van circa € 2,6 miljoen. Hiervan wordt voorgesteld om € 1,5 miljoen toe te voegen aan de budgettaire ruimte.
  De verklaring voor de onderbesteding is dat met ingang van 2016 de BDU is gedecentraliseerd naar het Provinciefonds. Tot dat moment was de BDU geoormerkt voor mobiliteitsdoeleinden. Overschotten en tekorten zijn verrekend via de overlopende passiva BDU (balanspost). De aldus gedurende de BDU periode gespaarde middelen worden ingezet voor geplande infrastructuur projecten die in 2016 en 2017 worden uitgevoerd, zoals b.v. de 3e fase van de Recreatie verdeelweg. Daardoor is er binnen de begroting 2016 (gevoed vanuit het provinciefonds) op de stelpost BDU ruimte ontstaan ter hoogte van maximaal € 2,6 miljoen.

Op de BDU blijft nog € 1,1 miljoen geraamd staan. De reden daarvan is een aantal onzekerheden voor de haltetaxi, een viertal infrastructuur projecten dat in de loop van 2016 of begin 2017 nog wordt aanbesteed en het fietsvoetveer;
- Voorgesteld wordt om de post onvoorzien 2016 ad € 50.000 te laten vervallen. De algemene reserve fungeert als buffer voor onvoorziene uitgaven/risico's;
- Omdat de vervangingsinvestering in een nieuw zaaksysteem nog moet plaatsvinden, vallen de gereserveerde kapitaallasten van € 340.000 voor 2016 vrij;
- De uit 2015 overgeboekte (cofinanciering)subsidie ad € 100.000 voor de stichting Archeologisch Museum wordt niet meer beschikt omdat de stichting de financiering niet rond krijgt en daardoor de geraamde middelen kunnen vrijvallen;
- Het risico van overbesteding van het BTW compensatiefonds wordt voor 2016 laag ingeschat. Hierdoor kan de stelpost in het provinciefonds voor 2016 met € 1,2 miljoen worden verlaagd tot € 300.000. Als totale stelpost in 2016 om schommelingen in het accres (mei en septembercirculaire) op te vangen, resteert een stelpost van circa € 1 miljoen. Dat is 1% van de huidige omvang van het provinciefonds en wordt voldoende geacht.

Wijzigingen met een budgettair effect in 2016 en volgende jaren

- Het onderzoeksbudget Provinciale Staten wordt op verzoek van het Presidium structureel geraamd voor € 100.000 vanaf 2020. De benodigde middelen voor de jaren 2016-2019 zijn reeds opgenomen in de meerjarenraming;
- De kosten van de uitvoering van het plattelands ontwikkelprogramma POP3 door de Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO) bedragen in 2016 en 2017 - € 528.000 en voor de jaren 2018 t/m 2023 - € 622.300 en worden geraamd;
- Voor de cofinanciering van de jonge boerenregeling is voor de jaren 2017 t/m 2019 een bedrag nodig van € 127.200 en voor 2020 € 190.800. Deze bedragen worden geraamd;
- Voor de jaarlijkse contributie aan het Arbeidsmarkt & Ontwikkelingsfonds, het bestuurlijke opleidingsbudget en de uitkeringslasten van de wachtgelden, de ouderdomspensioenen en de nabestaandenpensioenen van voormalig leden van GS wordt voor 2016 in totaal een bedrag van € 85.400 en voor volgende jaren een bedrag van € 75.400 bijgeraamd;
- De structurele doorwerking van de cao Rijk 2015 en de cao-provincies 2016 bedragen samen een bedrag van € 900.000. Voor de dekking van deze kosten zijn middelen beschikbaar in de stelpost Provinciefondsaccres;
- De hogere provinciale bijdrage aan de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD) vanwege de cao-provincies 2016 bedraagt structureel € 90.000. In 2017 is er ook een hogere bijdrage ad € 218.467 in de begroting van de RUD. Voor de dekking van de personeelskosten zijn middelen beschikbaar in de stelpost Provinciefonds-accres;
- Voor de uitvoering van onze ambitie om een bestuurlijke spiegeling te doen wordt, verdeeld over de jaren 2016 en 2017, in totaal een budget van € 100.000 geraamd;
- De deelname in het Euregio secretariaat Scheldemondraad is verlengd t/m 2019. Voor de werkingskosten, de terug te ontvangen salariskosten en de terug te ontvangen reis/verblijfskosten worden de budgetten geactualiseerd;
- De lasten en baten van het (tijdelijk) beheer van het provinciaal vastgoed worden, na de overname van DLG in 2015, nu structureel geraamd in de provinciale meerjarenbegroting. Dit betreffen de opbrengsten uit onder meer erfpacht en de kosten voor zaken als notaris, kadaster, bodemonderzoek en taxaties. Door een verwachte afname in te verpachten hectares nemen de opbrengsten in de komende jaren met circa € 100.000 af, terwijl de kosten op een nagenoeg constant niveau blijven;
- Door de lage rentestanden wordt voor de jaren 2016-2018 een meevaller op de begroting verwacht van € 300.000 in 2016, € 250.000 in 2017 en € 100.000 in 2018. De jaren daarna is qua renteverwachting te onzeker om hier de begroting nu al op aan te passen;
- De verschillende budgetten overige kosten provinciale Staten worden correct geraamd. Het betreft lagere communicatiekosten rond de wettelijke taken provinciale Staten, lagere lasten in 2019 en 2023 voor installatie en afscheid van Statenleden en ook lagere lasten in 2019 en 2023 voor de Open Dag rondom de Statenverkiezingen;

Overig

Bestemmingsreserve Sluiskiltunnel
Op 13 februari 2015 hebben Provinciale Staten de aandeelhoudersstrategie voor de NV Westerscheldetunnel vastgesteld. Met het vaststellen van de aandeelhoudersstrategie is besloten om het toerekenen van variabele rente te vereenvoudigen. Deze vereenvoudiging wordt vormgegeven door de variabele rente niet meer jaarlijks opnieuw te berekenen, maar de huidige ramingen te handhaven in de periode tot en met 2024. Het gaat om een bedrag van circa € 1 miljoen per jaar tot de Sluiskiltunnel volledig is afgeschreven in 2025. Dit heeft geen invloed op de budgettaire ruimte.

Wij stellen voor om vanuit de budgettaire ruimte jaarlijks een bedrag van circa € 1 miljoen te reserveren voor grote projecten. In bijlage 2 wordt uiteengezet hoe de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel functioneert.

Garantstellingen
De garantstelling voor een geldlening van de Zeeuwse bibliotheek loopt af op 18 juli 2016. Wij zijn in overleg met de Zeeuwse bibliotheek om nog voor de afloop van de huidige garantie een separaat voorstel aan uw Staten voor te leggen. Daarnaast hebben wij een verzoek om garantstelling voor een geldlening ontvangen van de stichting Poldernatuur. Ook hiervoor volgt een separaat voorstel aan uw Staten.

Samenvatting

Het effect van de voorgestelde mutaties is voor het meerjarenperspectief 2016-2020 is opgenomen als bijlage bij dit Statenvoorstel.

Van het positieve saldo voor het boekjaar 2016 ad € 1,625 miljoen stellen wij voor om € 1,5 miljoen, vanwege de vrijval van BDU-middelen, toe te voegen aan de bestemmingsreserve incidentele doelstellingen 2015-2019 en dit bedrag te betrekken bij het financiële kader voor de Voorjaarsnota 2016, met de afwegingen die gemaakt worden in het kader van het project zerobased heroverwegen.

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig bijgevoegd ontwerp-besluit.

Gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris.

Ontwerp-besluit

Provinciale Staten van Zeeland,
gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 19 april 2016, nr. 16006034;

besluiten:

de 10e wijziging begroting Provincie Zeeland vast te stellen.

Bijlage 1: bijgewerkt financieel meerjarenperspectief inclusief 1e ronde budgetbewaking 2016.

Algemene reserve (x € 1.000)		2015	2016	2017	2018	2019	2020
wijzigingen in BWN		ultimo	ultimo	ultimo	ultimo	ultimo	ultimo
Eindpunt Zomernota PS 6-11-2015 (9e BWN 2015 en 1e BWN 2016)		**19.975**	**16.101**	**17.751**	**17.137**	**17.408**	**17.535**
mutatie 10e BWN 2015 (PS 25-9-2015)		*-150*					
mutaties 11e en 12e 2015 (PS 11-12-2015)		*3.746*					
mutaties 2e, 3e en 4e BWN 2016 (PS 11-12-2015)					*17*		
mutaties 5e BWN 2016 (PS 5-2-2016)	nvt						
mutaties 6e BWN 2016 (PS 11-3-2016)	nvt						
mutaties 7e BWN 2016 (PS 15-4-2016)	nvt						
mutaties 8e BWN 2016 (PS 3-6-2016)			*-80*			*13*	*-126*
mutaties cumulatief over de jaren		***3.596***	***3.516***	***3.516***	***3.533***	***3.545***	***3.419***
mutaties 1e ronde budgetbewaking 2016	nvt						
Vertrekpunt Voorjaarsnota 2016 (exclusief bestemming rekeningsaldo 2015)		**23.571**	**19.617**	**21.267**	**20.670**	**20.953**	**20.953**
Budgettaire ruimte (x € 1.000)		**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Eindpunt Zomernota PS 6-11-2015 (1e BWN 2016)		**0**	**0**	**3.840**	**3.840**	**12.803**	**13.124**
mutaties 11e en 12e 2015 (PS 11-12-2015)	nvt						
mutaties 2e, 3e en 4e BWN 2016 (PS 11-12-2015)			*360*	*442*	*417*	*417*	*417*
mutaties 5e BWN 2016 (PS 5-2-2016)	nvt						
mutaties 6e BWN 2016 (PS 11-3-2016)			*-186*				
mutaties 7e BWN 2016 (PS 15-4-2016)	nvt						
mutaties 8e BWN 2016 (PS 3-6-2016)			*36*				*39*
subtotaal			***210***	***4.282***	***4.257***	***13.220***	***13.580***
mutaties 1e ronde budgetbewaking 2016			*125*	*-1.521*	*-1.489*	*-1.735*	*-2.003*
Vertrekpunt Voorjaarsnota 2016			**335**	**2.761**	**2.768**	**11.485**	**11.577**
Bestemmingsreserve Meerjarige projecten (x € 1.000)		**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Eindpunt Zomernota PS 6-11-2015 (1e BWN 2016)		**23.190**	**7.237**	**5.605**	**2.648**	**531**	**442**
mutaties 11e en 12e 2015 en 2e/3e/4e 2016 (PS 11-12-2015)		*5.614*	*-2.044*	*-1.746*	*27*	*-566*	*-1.893*
onderbenutting jaarstukken 2015		*3.258*					
mutaties 5e BWN 2016 (PS 5-2-2016)			*-1.505*	*1.555*			
mutaties 6e BWN 2016 (PS 11-3-2016)	nvt						
mutaties 7e BWN 2016 (PS 15-4-2016)				*287*	*-287*		
mutaties 8e BWN 2016 (PS 3-6-2016)			*-90*	*15*	*15*	*-15*	*95*
mutaties 9e BWN 2016 (PS 3-6-2016)			*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
mutaties cumulatief over de jaren		***8.872***	***5.232***	***5.343***	***5.099***	***4.517***	***2.719***
Verloopoverzicht subtotaal (exclusief bestemming rekeningsaldo 2015)		**32.062**	**12.469**	**10.948**	**7.747**	**5.048**	**3.161**
mutaties 1e ronde budgetbewaking 2016			*5.060*	*-4.160*			*-900*
Vertrekpunt Voorjaarsnota 2016 (exclusief bestemming rekeningsaldo 2015)		**32.062**	**17.529**	**11.848**	**8.647**	**5.948**	**3.161**
Bestemmingsreserve Incidentele doelstellingen 2015-2019 (x € 1.000)		**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Eindpunt Zomernota PS 6-11-2015 (incl.motie) (1e BWN 2016)		**7.730**	**1.340**	**1.240**	**1.140**	**790**	**790**
mutaties 11e en 12e 2015 en 2e/3e/4e 2016 (PS 11-12-2015)		*1.000*					
mutaties 5e BWN 2016 (PS 5-2-2016)	nvt						
mutaties 6e BWN 2016 (PS 11-3-2016)	nvt						
mutaties 7e BWN 2016 (PS 15-4-2016)	nvt						
mutaties 8e BWN 2016 (PS 3-6-2016)			*1.441*	*-1.317*	*-117*	*-7*	
overbesteding jaarstukken 2015		*-100*					
mutaties cumulatief over de jaren		***900***	***2.341***	***1.024***	***907***	***900***	***900***
Verloopoverzicht subtotaal (exclusief bestemming rekeningsaldo 2015)		**8.630**	**3.681**	**2.264**	**2.047**	**1.690**	**1.690**
mutaties 1e ronde budgetbewaking 2016			*1.500*				
Vertrekpunt Voorjaarsnota 2016 (exclusief bestemming rekeningsaldo 2015)		**8.630**	**5.181**	**3.764**	**3.547**	**3.190**	**3.190**

Toelichting bestemmingsreserve Sluiskiltunnel

Inleiding
In de boekhouding van de Provincie Zeeland is in 2009 een bestemmingsreserve gevormd met als doel om de investering in de Sluiskiltunnel en de aankoop van de aandelen van de NV Westerscheldetunnel terug te verdienen. In deze memo wordt uiteengezet wat het bestuurlijk kader is, hoe de bestemmingsreserve functioneert, wat de verhouding is tussen de Provincie en de NV WST en in hoeverre de reserve binnen de mogelijkheden van de Tunnelwet ook voor andere investeringen benut kan worden.

Bestuurlijk kader: Aandeelhoudersstrategie
De Provincie is 100% aandeelhouder van de N.V. Westerscheldetunnel (NV WST). Medio 2009 is Provincie Zeeland enig aandeelhouder geworden door de aankoop van de aandelen van het Rijk. Het doel van deze aankoop was het eerder mogelijk maken van de Sluiskiltunnel.

De NV WST keert jaarlijks dividend uit. Provincie Zeeland gebruikt het dividend om de bouw en het onderhoud van de Sluiskiltunnel te betalen én om aankoop van Westerscheldetunnel terug te verdienen. Het dividend wordt jaarlijks toegevoegd aan de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel.

In 2015 hebben Provinciale Staten een aandeelhoudersstrategie voor de NV WST vastgesteld. Doel van deze strategie is het transparant maken van de verhouding tussen aandeelhouder en directie, en het vastleggen van de doelen (mobiliteit en bereikbaarheid, verkeersveiligheid, tarieven en dekking voor infrastructuur) die de aandeelhouder nastreeft. Het is vervolgens aan de directie van de NV WST om deze doelen te realiseren.

In tegenstelling tot wat soms gedacht wordt heeft de aandeelhouder geen rechtstreekse bevoegdheid als het gaat om tarieven. De aandeelhouder stuurt via de aandeelhoudersstrategie vooral op het dividend dat de NV oplevert. De directie stellen vervolgens zodanige tarieven vast, dat de doelen van de aandeelhouder gerealiseerd kunnen worden. De directie moet daarbij onder het wettelijk vastgestelde maximum van 4% tariefstijging per jaar blijven.

Het doel van de NV Westerscheldetunnel is bij wet vastgelegd: *"De NV heeft als doel een tunnel onder de Westerschelde met aansluitende wegen en bijbehorende werken tot stand te brengen, in stand te houden en als rechthebbende te exploiteren of doen exploiteren."*
In de aandeelhoudersstrategie heeft de aandeelhouder vastgelegd binnen de Tunnelwet en de Statuten te willen opereren. Gelet op het feit dat de Sluiskiltunnel onder deze doelstelling begrepen kan worden, is te verdedigen dat ook andere delen van de N62 daar onder vallen. Het ligt niet voor de hand dat dividenden die de NV uitkeert worden ingezet voor geheel andere doelen.

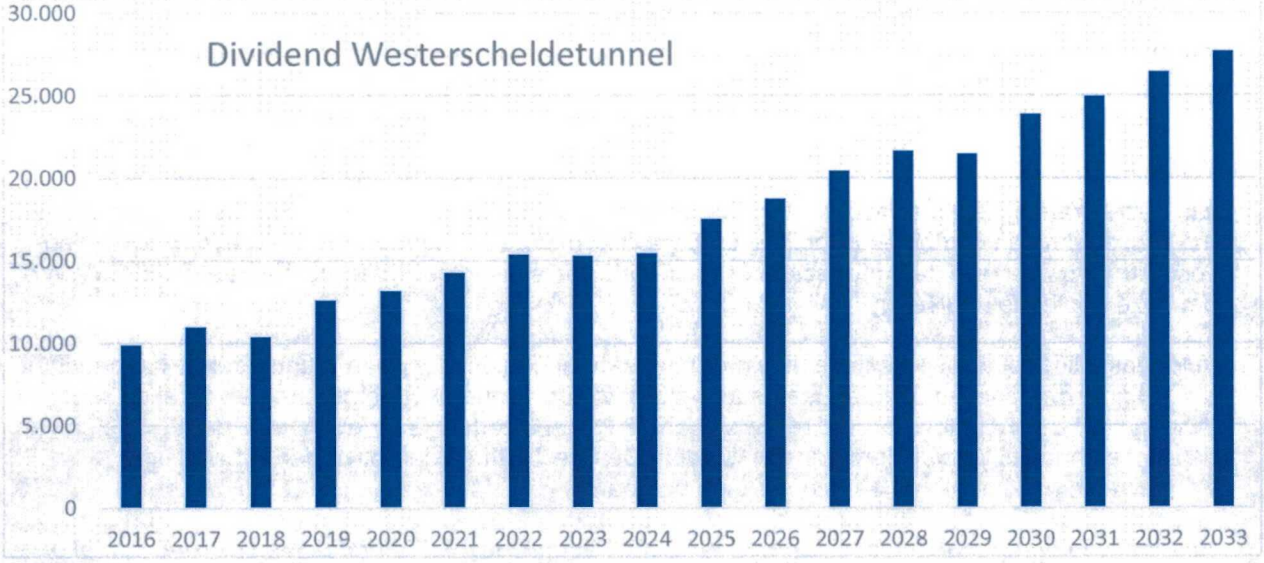
Financiële doelen in de huidige aandeelhoudersstrategie
De financiële doelen die op dit moment in de aandeelhoudersstrategie zijn opgenomen, zijn de volgende: Het dividend moet zodanig zijn dat in 2033 de aankoop van de aandelen WST afbetaald kan worden (€ 125 miljoen). Daarnaast moet in de periode tot en met 2024 het provinciaal deel van de kosten van realisatie van de Sluiskiltunnel kunnen worden bekostigd. Met dit bekostigen worden ook de kapitaalslasten (rente) bedoeld. Tenslotte streeft de aandeelhouder vanuit het publieke belang naar zo laag mogelijke tarieven c.q. een zo kort mogelijke tolperiode. Aangezien dit in beginsel conflicterende doestellingen zijn zal hiertussen een keuze gemaakt moeten worden bij de uitwerking van de aandeelhoudersstrategie.

Bestemmingsreserve
Het behalen van de hierboven genoemde financiële doelen verloopt via de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel. Om dit te monitoren hanteert de provincie een rekenmodel dat de ontwikkeling van die bestemmingsreserve weergeeft. Het dividend van de NV WST is hierin een belangrijke variabele.

De NV WST gebruikt dit rekenmodel om te beoordelen hoe de tarieven zich moeten ontwikkelen om de doelen van de aandeelhouder te realiseren. De NV WST gebruikt dit model derhalve niet om de eindwaarde, maar juist om de benodigde tarieven te berekenen. De aandeelhouder kan het rekenmodel gebruiken om te beoordelen of er ruimte bestaat voor eventueel aanvullende doelstellingen (binnen de wettelijke doelstelling van de NV).

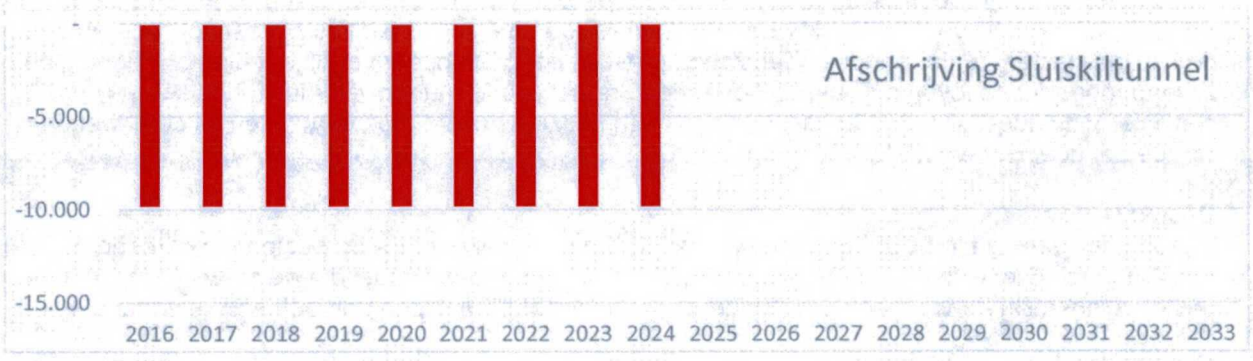
Aan de hand van het rekenmodel kunnen nl. de financiële consequenties van een besluit in beeld worden gebracht. Het model is derhalve niet bedoeld om uit te rekenen hoeveel geld er "overblijft". De aandeelhoudersstrategie schrijft niet voor dat er geld moet overblijven. Het model is bedoeld om te berekenen welke tolperiode en tarieven/tariefsverhogingen noodzakelijk zijn om de doelen van de aandeelhouder te realiseren.

Voeding bestemmingsreserve
De bestemmingsreserve wordt gevoed door het dividend dat de NV Westerscheldetunnel jaarlijks uitkeert aan de provincie. In onderstaande grafiek zijn de nieuwste prognoses opgenomen, er van uitgaande dat in de komende jaren het aantal passages met 2% zal stijgen en dat de toltarieven jaarlijks met 2% verhoogd zullen worden.

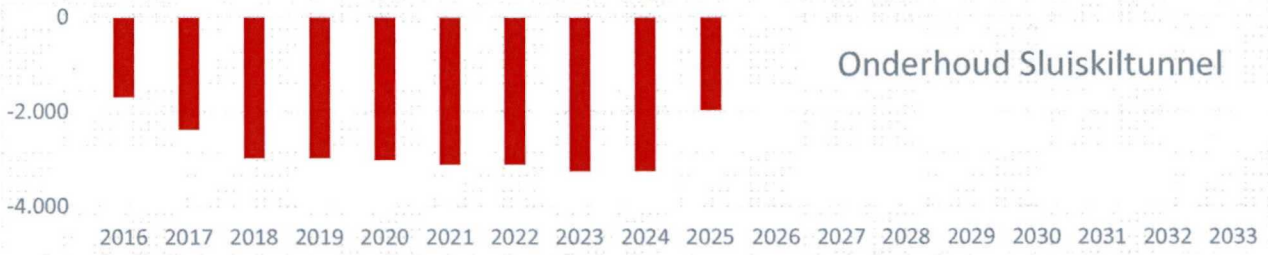

Uitname bestemmingsreserve tbv Sluiskiltunnel
Het Rijk heeft de optie om de Sluiskiltunnel 10 jaar na de openstelling om niet over te nemen. Vanwege de mogelijke overdracht is ervoor gekozen om de tunnel in 10 jaar af te schrijven. Dat leidt tot jaarlijkse uitnames van € 9.838.000,- uit de bestemmingsreserve.

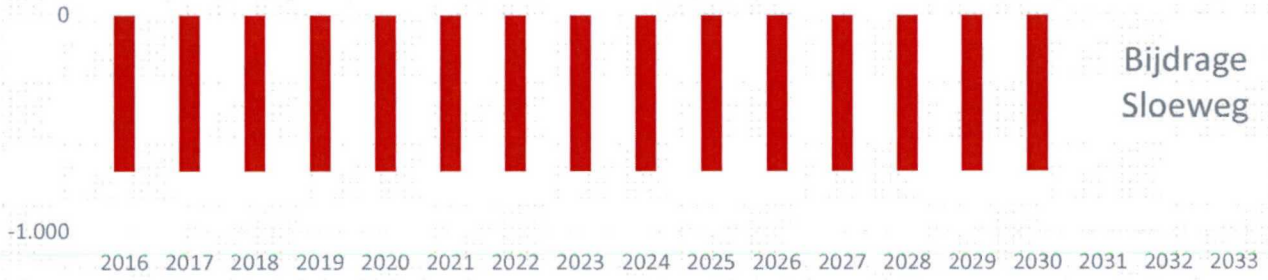
Omdat het gaat over een optie is het ook een mogelijkheid om met het Rijk te kijken naar een later moment van overdracht, waarbij er dan natuurlijk wel afspraken met het Rijk gemaakt moeten worden over de onderhoudskosten die dan ook doorlopen (bijv. afkoop). Door een later moment af te spreken zou de afschrijving ook over een langere periode verdeeld kunnen worden.

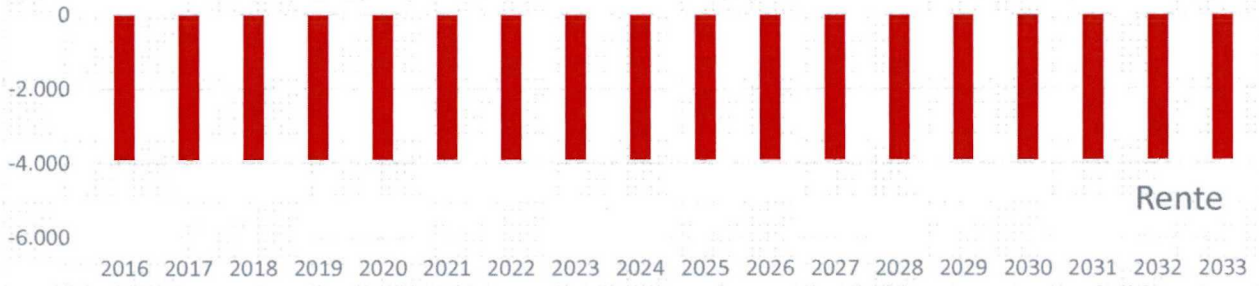
Uitname: onderhoud Sluiskiltunnel
Naast de bekostiging van de realisatie van de Sluiskiltunnel wordt ook het onderhoud ten laste van de bestemmingsreserve gebracht. Hiervoor is een nieuwe prognose opgesteld door de NV, waarbij het totaalbedrag (€ 28,9 miljoen) gelijk is gebleven, maar de verdeling over de jaren enigszins is gewijzigd.

Uitname overschot Sluiskiltunnel/bijdrage Sloeweg
Kort na het vaststellen van de aandeelhoudersstrategie is besloten om de meevaller voor de Sluiskiltunnel in te zetten op het tekort van de Sloeweg. Dat betekent dat de theoretische kosten voor de provincie, wanneer de Sluiskiltunnel exact volgens maximaal budget was gerealiseerd, aan de bestemmingsreserve worden onttrokken. Het verschil met de werkelijke kosten van de Sluiskiltunnel wordt ingezet voor de Sloeweg. Dat betekent dat een aanvullend bedrag van € 10,825 miljoen ten laste van de bestemmingsreserve wordt gebracht. De afschrijvingstermijn van dit bedrag is 15 jaar, in verband met de geplande overdracht van wegen naar het Rijk.

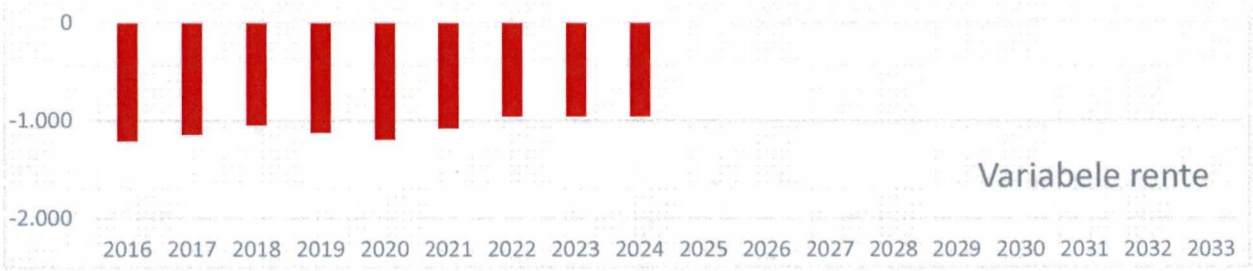
Uitname: rente 4%
Tenslotte vindt een rentetoerekening van de investering plaats ten laste van de bestemmingsreserve. De rente is 4% van de totale investering van € 98 miljoen. Dit is jaarlijks € 3.920.000,-

Uitname: variabele rente
Door de investering in de Sluiskiltunnel neemt de bestemmingsreserve in de eerste jaren af in plaats van toe. Kort gezegd betekent dit dat Provincie Zeeland minder geld beschikbaar heeft en hierdoor wordt rente misgelopen. Deze rentederving wordt ook doorberekend aan de bestemmingsreserve. Het gaat hier om een variabele rente die afhankelijk is van de hoogte van de bestemmingsreserve.

Met het vaststellen van de aandeelhoudersstrategie is besloten om het toerekenen van variabele rente te vereenvoudigen. Deze vereenvoudiging wordt vormgegeven door de variabele rente niet meer jaarlijks opnieuw te berekenen, maar de huidige ramingen te handhaven in de periode tot en met

2024. Het gaat om een bedrag van circa € 1 miljoen per jaar tot de Sluiskiltunnel volledig is afgeschreven in 2025.

Totaaloverzicht
De optelling van deze toevoegingen en uitnames leidt bij jaarlijks 2% toename passages en 2% stijging tarieven tot de volgende theoretische prognose voor de ontwikkeling van de bestemmingsreserve. De laagste stand van de reserve in 2024 wordt met name veroorzaakt door de afschrijvingstermijn van de bijdrage aan de Sluiskiltunnel.

Deze grafiek kan aanleiding geven tot misverstanden. De indruk kan ontstaan dat er dus in 2033 een groot bedrag beschikbaar zal komen. Dat is echter een onjuiste interpretatie. In de praktijk zal de NV WST de tarieven niet meer laten stijgen en/of zal er eerder gestopt worden met tol heffen, zodra aan de doelstellingen van de aandeelhouder is voldaan.
De betekenis van deze prognose is precies omgekeerd: er is voor de NV WST geen reden om ieder jaar de tarieven met 2 % te verhogen, want de doelen van de aandeelhouder kunnen kennelijk ook met minder tariefstijging gerealiseerd worden. Verwacht mag worden dat de NV op basis van deze prognoses de tarieven zal matigen en/of aan de aandeelhouder zal voorstellen om de tolperiode te verkorten.

Dat neemt niet weg dat de aandeelhouder, gelet op dit perspectief, kan overwegen om aanvullende (dividend)doelstellingen in de aandeelhoudersstrategie te formuleren, en daarmee te accepteren dat als gevolg daarvan langer of meer tol geheven moet worden. Aandachtspunt is het moment waarop dergelijke financiële doelstellingen dan gerealiseerd zouden moeten worden en of dat haalbaar is.

De minimale stand van de bestemmingsreserve bij de huidige aannames is ca. € 6 miljoen in 2024. Een doelstelling opleggen aan de NV op korte termijn zou er, bij tegenvallende aantallen passages, toe kunnen leiden dat de NV de maximale tariefsverhoging moet toepassen, en/of de bestemmingsreserve moet worden aangevuld vanuit de algemene reserve, om te voorkomen dat een negatief saldo ontstaat. Een bestemmingsreserve mag namelijk niet negatief worden volgens de verslaggevingsvoorschriften (BBV). Vandaar dat er enige zorgvuldigheid is geboden bij het aanwenden van de bestemmingsreserve.

Maar ook voor een aanvullende doelstelling op langere termijn is voorzichtigheid aangewezen. Immers, de tarieven zijn wel beïnvloedbaar, maar het aantal passages niet. Om een beeld van de gevoeligheid van het systeem te geven voor wijzigingen in de parameters zijn hieronder enkele andere (theoretische) scenario's geschetst. Onderstaande is dus vooral een illustratie van effecten op de uitkomst bij verschillende scenario's.

Volume groei	Stijging tarieven	Eindstand	Reserve negatief?
2%	2%	116	nee
1%	2%	59	nee
1%	1%	12	ja

Conclusies:

1. De sturingsmogelijkheden voor de aandeelhouder liggen niet in de tarieven: de aandeelhouder stuurt op dividend–doelstellingen via de aandeelhoudersstrategie; de tarieven worden door de directie afgeleid van de doelstellingen van de aandeelhouder.

2. Hoewel de prognoses anders suggereren, ontstaat er binnen de huidige aandeelhoudersstrategie niet vanzelf een vrij besteedbare som aan het eind van de rit. Na de uitwerking van de aandeelhoudersstrategie (komende zomer) kan er worden gestuurd op een doelstelling die uitgaat van het zo laag mogelijk houden van de tarieven en/of van het eerder stoppen met tol heffen of extra investeringen voor zover dat mogelijk is binnen de tunnelwet.

3. Als de provincie, als aandeelhouder, aanvullende dividend-doelstellingen wil formuleren, is het instrument daarvoor de aandeelhoudersstrategie.

4. In verband met de dalende prognose voor de bestemmingsreserve tot 2024 zijn de mogelijkheden voor aanvullende doelstellingen op korte termijn beperkt. Bij tegenvallende toename van het aantal passages is er bij ongewijzigd tarievenbeleid een kans dat de bestemmingsreserve (tijdelijk) zal moeten worden aangevuld uit de algemene reserve.

5. Ook als de aandeelhouder nu een aanvullende doelstelling voor de langere termijn zou formuleren, moet bedacht worden dat het risicovol is om daar een voorschot op te nemen: het model is zeer gevoelig voor wijzigingen in het aantal passages.

Memorie van toelichting
Behorende bij de 10e wijziging van de begroting 2016

Plaats 10e wijziging in cyclus planning & control:
In deze 10e wijziging van de begroting 2016 zijn de mutaties opgenomen volgend uit de 1e ronde budgetbewaking 2016.

Autorisatieniveau:
Uitgangspunt is dat PS een kaderstellende en autoriserende rol hebben. Conform de verslaggevingsvoorschriften op het niveau van de programma's, maar voortvloeiend uit specifieke afspraken tussen GS en PS (PS-besluit SERV-145 d.d. 6 juni 2014) worden ook de wijzigingen tussen programmaonderdelen (doelstellingen) binnen een programma ter autorisatie voorgelegd. Wijzigingen (zowel lasten als baten) kleiner dan € 25.000 worden niet separaat toegelicht.

Programma's

	Lasten	Baten
1 Bestuur		
010101 Een goed, betrouwbaar en duaal provinciaal bestuur		
- Diverse wijzigingen < € 25.000,--	€ 26.000-	€ -
- Te verwachten aanvullende lasten op de uitvoeringslasten van de wachtgelden, ouderdomspensioen en nabestaandenpensioenen van voormalig leden GS.	€ 56.000	€ -
010103 Het versterken van grensoverschrijdende samenwerking		
- Diverse wijzigingen < € 25.000,--	€ 3.700	€ -
- Te verwachten aanvullende uitgaven voor de uitvoering van de collegeambitie om een bestuurlijke spiegeling te organiseren in 2016.	€ 35.000	€ -
Totaal programma 1 Bestuur	**€ 68.700**	**€ -**

	Lasten	Baten
2 Cultuur & Samenleving		
020102 Cultuur erfgoed		
- De uit 2015 overgeboekte (cofinanciering)subsidie voor de stichting Archeologisch Museum wordt niet meer beschikt.	€ 100.000-	€ -
020202 Bereikbare en onderscheidende voorzieningen		
- Stichting Klaverblad bestaat niet meer, subsidieverstrekking gaat dus niet meer door. Geraamde lasten zijn afgeraamd.	€ 351.900-	€ -
Totaal programma 2 Cultuur & Samenleving	**€ 451.900-**	**€ -**

	Lasten	Baten
3 Milieu		
030101 Naleefgedrag en hinder		
- Betreft een hogere provinciale bijdrage ten behoeve RUD-Zeeland door CAO-verhoging (onderhandelaarsakkoord) ad € 90.000 (provinciale deel).	€ 90.000	€ -
Totaal programma 3 Milieu	**€ 90.000**	**€ -**

	Lasten	Baten
4 Ruimtelijke omgeving		
040101 Duurzame ruimtelijke-economische ontwikkeling		
- Te verwachten aanvullende lasten op de uitvoeringskosten POP3 door RVO.	€ 528.000	€ -
- Betreft aanpassingen m.b.t. de ramingen van de lasten en baten beheer vastgoed.	€ 471.800	€ 926.900
- Betreft de gewijzigde raming als gevolg van het overgeboekte lasten m.b.t. belastingen vastgoed naar beheer vastgoed.	€ 271.200	€ -
040201 Gebiedsontwikkeling door uitvoering programma's en projecten		
- Diverse wijzigingen < € 25.000,--	€ 25.000	€ -
- Betreft externe inhuur voor het project Perkpolder.	€ 60.000	€ -
- Betreft de geraamde lasten vanwege een bestuurlijke verplichting vanuit samenwerkingsovereenkomst Veerse Dam.	€ 274.000	€ -
Totaal programma 4 Ruimtelijke omgeving	**€ 1.630.000**	**€ 926.900**

	Lasten	Baten
6 Natuur en landschap		
060101 Ontwikkeling natuur		
- Project Strijdersgatpolder schuift door naar 2017 i.v.m. de bestemmingsplanprocedure en integrale aanpak in de eigen organisatie (bestekken door afdeling P&R). Project Molenpolder fase 2 schuift door naar 2017 door capaciteitstekort.	€ 450.000-	€ -
- Totale budget voor project Braakman-zuid fase 2 is € 550.000 omdat ook een zandopbrengst van € 150.000 wordt verwac De geraamde lasten en baten zijn op basis hiervan bijgesteld.	€ 150.000	€ 150.000

060104 Herstelopgave bestaande natuurgebieden

- De geraamde lasten 2016 wordt nu aan het einde van de PAS/N2000 uitvoeringsperiode geraamd (2020). Oorzaak is het ontbreken van een regeling en een gezamenlijke planning met de terreinbeherende organisaties. Gevolg is vertraging in de resultaatsverplichtingen.	€	900.000-		
Totaal programma 6 Natuur en landschap	**€**	**1.200.000-**	**€**	**150.000**

	Lasten		Baten	
7 Economie				
070102 Logistiek en procesindustrie				
- Bestuurlijke verplichting vanuit intentieovereenkomst DOW Biobased.	€	150.000		
Totaal programma 7 Economie	**€**	**150.000**	**€**	**-**

	Lasten		Baten	
8 Mobiliteit				
080101 Optimaal bereikbaar wegennetwerk				
- Diverse wijzigingen < € 25.000,--	€	20.000	€	-
- Op de stelpost activiteit 74058 Brede Doel Uitkering (bdu) wordt nu een onderbesteding van € 1,5 miljoen verwacht. Het voorstel is om € 1,5 miljoen af te ramen en toe te voegen aan de budgettaire ruimte.	€	1.500.000-	€	-
- De onderhoudslasten Sluiskiltunnel worden over de looptijd van het onderhoudscontract budgettair neutraal geraamd en worden gedekt uit de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel, derhalve geen budgettair effect.	€	1.197.000-	€	-
- N258 Absdale Hulst, paralelweg en rotonde: De planning is nog altijd gericht op uitvoering van het project in 2016, echter het lijkt erop dat volledig vrijwillige grondverwerving in de periode tot de zomer niet mogelijk is. De geraamde lasten zijn afgeraamd in 2016 en in 2017 opnieuw geraamd.	€	2.130.000-	€	-
080104 Minder verkeersslachtoffers				
- Fietsvoorziening Oud-Vossemeer: De verwachting is dat niet eerder dan in 2017 het project gerealiseerd kan worden. Voorgesteld wordt om de voor het project in de begroting opgenomen middelen door te schuiven van 2016 naar 2017.	€	1.200.000-	€	-
080201 Beheer en onderhoud van het (vaar)wegennet				
- Diverse wijzigingen < € 25.000,--	€	17.000	€	-
- Omdat het voordeliger is in de uitvoering (kostenvoordeel en slechts eenmalig overlast) wordt uitvoering van groot onderhoud aan de N258 gekoppeld aan de uitvoering van het project N258 Absdale Hulst, paralelweg en rotonde. De middelen worden doorgeschoven naar 2017.	€	380.000-	€	-
- Bediening Nautische Centrale Vlissingen: Door hogere tariefstelling van het nieuwe contract en door het niet meer kunnen inzetten van een voormalig medewerker komen in 2016 fors tekort.	€	50.000	€	-
Totaal programma 8 Mobiliteit	**€**	**6.320.000-**	**€**	**-**
Totaal programma's	**€**	**6.033.200-**	**€**	**1.076.900**

	Lasten		Baten	
Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en reserves				
900102 Provinciefonds				
-				
Dit betreft de stelpost voor loon-en prijscompensatie uit het accres van het provinciefonds. Ter dekking van de kosten van de nieuwe cao (bijdrage RUD Zeeland), kan de stelpost met € 90.000 worden verlaagd.	€	90.000-		
- Dit betreft de stelpost voor loon-en prijscompensatie uit het accres van het provinciefonds. Ter dekking van de kosten van de nieuwe cao, kan de stelpost met € 900.000 worden verlaagd.	€	900.000-	€	-
- Het risico van overbesteding van het BTW compensatiefonds voor 2016 wortd laag ingeschat, waardoor de stelpost hiervoor in het provinciefonds voor 2016 met €1.200.000 kan worden afgeraamd tot € 300.000. Als totale stelpost in 2016 om schommelingen in het accres (mei en septembercirculaire) op te vangen, resteert een post van € 1 miljoen (1% van de omvang van het provinciefonds).	€	1.200.000-	€	-
900103 Dividend				
- Hogere dividendopbrengsten WST overeenkomstig Koers 2016 worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel, derhalve geen budgettair effect.	€	-	€	1.214.000
900104 Saldo van de financieringsfunctie				
- Door de lage rentestanden verwachten wij voor de jaren 2016-2018 een meevaller op de begroting van €300.000 in 2016.	€	300.000-	€	-

900106 Onvoorzien inclusief stelposten

- Voorgesteld wordt de post onvoorzien te laten vervallen. De algemene reserve fungeert als buffer voor onvoorziene uitgaven/ risico's.	€	50.000-	€	-
Totaal Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en reserves	**€**	**2.540.000-**	**€**	**1.214.000**

Mutatie reserves:

	Lasten		Baten	
- Van het saldo vanuit de 1e ronde budgetbewaking 2016 ad.€ 1,625 mln. wordt € 1,5 mln. toegevoegd aan de bestemmingsreserve incidentele doelstellingen 2015-2019.	€	1.500.000		
- Hogere dividendopbrengsten WST overeenkomstig Koers 2016 worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel, derhalve geen budgettair effect.	€	1.214.000	€	-
- De onderhoudslasten Sluiskiltunnel worden over de looptijd van het onderhoudscontract budgettair neutraal geraamd en worden gedekt uit de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel, derhalve geen budgettair effect.	€	-	€	1.197.000-
- De in deze begrotingswijziging opgenomen overgeboekte kredieten worden aan de bestemmingsreserve meerjarige projecten toegevoegd (en in het betreffende jaar vervolgens weer onttrokken).	€	-	€	5.060.000-
Totaal Mutatie reserves	**€**	**2.714.000**	**€**	**6.257.000-**

Budgettaire ruimte:

	Lasten		Baten	
- Reservering grote projecten	€	1.210.000	€	-
- Saldo 1e ronde budget bewaking 2016	€	1.625.300	€	-
- Van het hierboven genoemde saldo wordt € 1,5 mln. toegevoegd aan de bestemmingsreserve incidentele doelstellingen 2015-2019.	€	1.500.000-	€	-
Totaal Budgettaire ruimte	**€**	**1.335.300**	**€**	**-**

Personeelskosten:

	Lasten		Baten	
- Scheldemondraad: De terug te ontvangen reis- en verblijfkosten van de Zeeuwse medewerkster worden als baten geraamd en voor hetzelfde bedrag als lasten bijgeraamd.	€	65.526	€	65.526
- Onderhandelaarsakkoord cao-provincies 2016 en cao Rijk 2015 met doorwerking 2016 e.v. Structureel samen € 900.000. Dekking via stelpost Provinciefonds-accres.	€	900.000	€	-
Totaal Personeelskosten	**€**	**965.526**	**€**	**65.526**

Ondersteuning:

Ondersteuning betreft de materiële lasten van de ondersteunende afdelingen binnen het werkveld Services. Samen met de personele lasten van deze afdelingen worden deze budgettair neutraal verdeeld over de 8 programma's.

	Lasten		Baten	
960101 Personeelszorg				
- Diverse wijzigingen < € 25.000,--	€	18.276	€	18.276
960102 Organisatie				
- Diverse wijzigingen < € 25.000,--	€	19.000	€	-
960104 Financiën				
- Voor juridische expertise in het complexe splitsingsdossier van Delta verwachten wij voor het provinciaal aandeel een bedrag aan inhuur en advieskosten nodig te hebben van € 250.000.	€	250.000	€	-
960105 Facilitaire Zaken				
- Zie toelichting bij doelstelling 040101 Duurzame ruimtelijke-economische ontwikkeling	€	271.200-	€	-
960108 Informatieverzorging en documentatie				
- Omdat de vervangingsinvestering in een nieuw zaaksysteem nog moet plaatsvinden, valt de gereserveerde kapitaallasten voor 2016 vrij.	€	340.000-	€	-
Totaal ondersteuning	**€**	**323.924-**	**€**	**18.276**

Gewijzigde doelstellingen per programma (als gevolg van de wijzigingen in de 10e BWN 2016):

	2016	2017	2018	2019
01 Bestuur				
010101 Een goed, betrouwbaar en duaal provinciaal bestuur				
Saldo doelstelling na 9e wijziging	1.408.150	1.337.550	1.408.150	1.520.250
Lasten	30.000	20.000	20.000	- 13.300
Baten				
Saldo doelstelling na 10e wijziging	1.438.150	1.357.550	1.428.150	1.506.950
010103 Het versterken van grensoverschrijdende samenwerking				
Saldo doelstelling na 9e wijziging	115.700	60.300	310.300	60.300
Lasten	38.700	69.800	6.600	8.700
Baten				
Saldo doelstelling na 10e wijziging	154.400	130.100	316.900	69.000
02 Cultuur & Samenleving				
020102 Cultuur erfgoed				
Saldo doelstelling na 9e wijziging	6.959.946	6.129.067	6.129.067	6.129.067
Lasten	- 100.000			
Baten				
Saldo doelstelling na 10e wijziging	6.859.946	6.129.067	6.129.067	6.129.067
020202 bereikbare en onderscheidende voorzieningen				
Saldo doelstelling na 9e wijziging	7.455.853	7.073.447	7.073.447	6.993.447
Lasten	- 351.900			
Baten				
Saldo doelstelling na 10e wijziging	7.103.953	7.073.447	7.073.447	6.993.447
03 Milieu				
030101 Naleefgedrag en hinder				
Saldo doelstelling na 9e wijziging	5.060.893	5.115.600	5.115.600	4.677.600
Lasten	90.000	308.467	90.000	90.000
Baten				
Saldo doelstelling na 10e wijziging	5.150.893	5.424.067	5.205.600	4.767.600
04 Ruimtelijke omgeving				
040101 Duurzame ruimtelijke-economische ontwikkeling				
Saldo doelstelling na 9e wijziging	6.703.932	4.291.935	6.571.235	2.059.435
Lasten	1.271.000	1.271.000	1.365.300	1.365.300
Baten	- 926.900	- 826.900	- 726.900	- 626.900
Saldo doelstelling na 10e wijziging	7.048.032	4.736.035	7.209.635	2.797.835
040201 Gebiedsontwikkeling door uitvoering programma's en projecten				
Saldo doelstelling na 9e wijziging	14.326.008	748.436	622.177	622.177
Lasten	359.000			
Baten				
Saldo doelstelling na 10e wijziging	14.685.008	748.436	622.177	622.177
06 Natuur en landschap				
060101 Ontwikkeling natuur				
Saldo doelstelling na 9e wijziging	4.975.215	8.805.328	5.505.328	5.515.728
Lasten	- 300.000	450.000		
Baten	- 150.000			
Saldo doelstelling na 10e wijziging	4.525.215	9.255.328	5.505.328	5.515.728

	2016	2017	2018	2019
060104 Herstelopgave bestaande natuurgebieden				
Saldo doelstelling na 9e wijziging	4.520.772	2.773.000	2.773.000	2.773.000
Lasten	- 900.000			
Baten				
Saldo doelstelling na 10e wijziging	3.620.772	2.773.000	2.773.000	2.773.000

07 Economie

070102 Logistiek en procesindustrie				
Saldo doelstelling na 9e wijziging	3.058.208	131.567	132.442	6.794
Lasten	150.000			
Baten				
Saldo doelstelling na 10e wijziging	3.208.208	131.567	132.442	6.794

08 Mobiliteit

080101 Optimaal bereikbaar wegennetwerk				
Saldo doelstelling na 9e wijziging	22.649.868	18.213.251	18.906.005	18.847.867
Lasten	- 4.807.000	1.621.000	94.000	90.000
Baten				
Saldo doelstelling na 10e wijziging	17.842.868	19.834.251	19.000.005	18.937.867

080104 Minder verkeersslachtoffers				
Saldo doelstelling na 9e wijziging	2.243.582	2.800.582	2.800.582	2.800.582
Lasten	- 1.200.000	1.200.000		
Baten				
Saldo doelstelling na 10e wijziging	1.043.582	4.000.582	2.800.582	2.800.582

080201 Beheer en onderhoud van het (vaar)wegennet				
Saldo doelstelling na 9e wijziging	11.130.667	10.419.767	12.908.667	11.029.467
Lasten	- 313.000	380.000		
Baten				
Saldo doelstelling na 10e wijziging	10.817.667	10.799.767	12.908.667	11.029.467

Algemene dekkingsmiddelen onvoorzien en reserves

90 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

	2016	2017	2018	2019
900102 Provinciefonds				
Saldo doelstelling na 9e wijziging	- 102.969.878	- 102.808.548	- 99.176.541	- 99.610.137
Lasten	- 2.190.000	- 990.000	- 990.000	- 990.000
Baten				
Saldo doelstelling na 10e wijziging	- 105.159.878	- 103.798.548	- 100.166.541	- 100.600.137

900103 Dividend				
Saldo doelstelling na 9e wijziging	- 8.681.000	- 10.975.000	- 10.387.000	- 12.601.000
Lasten				
Baten	- 1.214.000		2.000	
Saldo doelstelling na 10e wijziging	- 9.895.000	- 10.975.000	- 10.385.000	- 12.601.000

900104 Saldo van de financieringsfunctie				
Saldo doelstelling na 9e wijziging	3.214.107	3.546.840	3.426.714	3.392.294
Lasten	- 300.000	- 250.000	- 100.000	
Baten				
Saldo doelstelling na 10e wijziging	2.914.107	3.296.840	3.326.714	3.392.294

900106 Onvoorzien inclusief stelposten				
Saldo doelstelling na 9e wijziging	781.300	540.400	367.900	237.400
Lasten	- 50.000			

Baten				
Saldo doelstelling na 10e wijziging	731.300	540.400	367.900	237.400

98 Mutatie Reserves	2016	2017	2018	2019
Saldo doelstelling na 9e wijziging	-€40.362.332	-€10.381.428	-€14.603.191	-€10.221.061
Lasten	€2.714.000	€0	-€2.000	€0
Baten	€6.257.000	-€3.651.000	-€94.000	-€90.000
Saldo doelstelling na 10e wijziging	-€32.891.332	-€14.032.428	-€14.699.191	-€10.311.061

Ondersteuning

960101 personeelszorg				
Saldo doelstelling na 9e wijziging	1.761.100	1.763.567	1.720.567	1.694.567
Lasten	18.276	18.358	18.442	18.528
Baten	- 18.276	- 18.358	- 18.442	- 18.528
Saldo doelstelling na 10e wijziging	1.761.100	1.763.567	1.720.567	1.694.567

960102 organisatie				
Saldo doelstelling na 9e wijziging	173.600	43.600	43.600	43.600
Lasten	19.000	19.000	19.000	19.000
Baten				
Saldo doelstelling na 10e wijziging	192.600	62.600	62.600	62.600

960104 financiën				
Saldo doelstelling na 9e wijziging	383.900	424.400	273.400	273.400
Lasten	250.000			
Baten				
Saldo doelstelling na 10e wijziging	633.900	424.400	273.400	273.400

960105 facilitaire zaken				
Saldo doelstelling na 9e wijziging	2.275.950	2.440.950	2.440.950	2.408.450
Lasten	- 271.200	- 271.200	- 271.200	- 271.200
Baten				
Saldo doelstelling na 10e wijziging	2.004.750	2.169.750	2.169.750	2.137.250

960108 Informatieverzorging en documentatie				
Saldo doelstelling na 9e wijziging	1.318.300	718.300	718.300	718.300
Lasten	- 340.000			
Baten				
Saldo doelstelling na 10e wijziging	978.300	718.300	718.300	718.300